

RAAHEN ENSI- JA TURVAKOTI RY:N ESITTELYMATERIAALI

Susanna Alatainio
Opinnäytetyö, kevät 2018
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Diakonisen sosiaalityön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + diakonian
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Alatainio, Susanna. Raahen ensi- ja turvakoti ry:n esittelymateriaali. Diak Oulu, Kevät 2018, 39 s., 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakonian virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli koota esittelymateriaali Raahen ensi- ja turvakotityöhön tutustuville. Opinnäytetyön teoreettisessa osuudessa perehdyttiin ensi- ja turvakotityön lisäksi väkivaltatyöhön. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Raahen ensi- ja turvakodin kanssa.

Tavoitteet esittelymateriaalille määriteltiin yhteistyössä Raahen ensi- ja turvakodin kanssa. Kehittämistyö sai alkunsa Raahen ensi- ja turvakodin tarpeesta saada esittelymateriaali toiminnastaan. Esittelymateriaaliksi valikoitui kaikkien muokattavissa oleva PowerPoint, joka löytyy pilvipalvelusta. Esittelymateriaalista tuli käytännöllinen ja työelämälähtöinen työkalu työntekijöiden käyttöön. Työyhteisössä voidaan jatkaa esittelymateriaalin kehittämistä. Esittelymateriaali on katsottavissa verkossa osoitteessa https://1drv.ms/p/s!As1_RsOskgLbgxGU25pACJrNcpVM.

Opinnäytetyö oli toiminnallinen kehittämistyö.

Asiasanat: ensi- ja turvakoti, väkivaltatyö

ABSTRACT

Alatainio Susanna. Introduction materials of operations of the Mother and Child Home and Shelter of Raahe. 40 p., 1 appendices. Language: Finnish. Spring 2018. Diaconia University of Applied Sciences. Bachelor's Degree Programme in Social Services, Diaconal Social Work.

The aim of the thesis was to gather the introduction material for the Mother and Child Home and Shelter of Raahe, Finland. The thesis focused on the Mother and Child Home and Shelter work and anti-violence work. The thesis was carried out in co-operation with the Raahe Mother and Child Home and Shelter.

The objectives of the introduction material were defined in co-operation with the Raahe Mother and the Child Home and Shelter. The need to develop introduction material came from the Raahe Mother and the Child Home and Shelter. As the introduction material was selected a PowerPoint presentation editable by anyone, which can be found in the cloud service. The introduction material became a practical and work-oriented tool for employees. The development of introduction material can continue in the work community. The introduction material can be viewed online at https://1drv.ms/p/s!As1_RsOskgLbgxGU25pACJrNcpVM.

The thesis contained both development work and a functional section.

Key words: mother and child home and shelter, anti-violence work

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 RAAHEN ENSI- JA TURVAKOTI YHTEISTYÖTAHONA	6
2.1 Moniammatillinen yhteistyö ja toiminnasta tiedottaminen	7
2.2 Yhteistyö Raahen seurakunnan diakoniatyön kanssa	7
3 ENSI- JA TURVAKOTIPALVELUT JA TOIMINTA SUOMESSA	9
3.1 Ensi- ja turvakotien toiminta	9
3.2 Lainsäädäntö	10
4 ENSI- JA TURVAKOTIIN HAKEUTUMINEN	13
4.1 Ensikodissa tukea vanhemmuuteen	13
4.2 Lähisuhde- ja perheväkivaltaan apua turvakodista	14
4.3 Seurakunnan tuki väkivallan uhreille	16
5 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA TARKOITUS TIEDOTTAMINEN	17
6 TOIMINNALLINEN KEHITTÄMISTYÖ TEORIASTA KÄYTÄNTÖÖN	18
6.1 Suunnittelu ja toteutus	18
6.2 Arviointi	19
6.3 Palautteen yhteenveto	20
7 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	21
8 POHDINTA	23
LÄHTEET	25
LIITE1: ESITTELYMATERIAALI	28

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa esittelymateriaali Raahen ensi- ja turvakotityöhön tutustuville. Työssä perehdyin Raahen ensi- ja turvakodin tekemään yhteistyöhön, esille on nostettu erityisesti seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö. Tämän lisäksi nostin esille ensi- ja turvakoti organisaation, moniammatillisen yhteistyön ja lainsäädännön. Teoreettisessa viitekehyksessä tutustutaan myös ensi- ja turvakotiin hakeutumiseen ja lähisuhdeväkivaltaan.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Raahen ensi- ja turvakodin kanssa. Raahen ensi- ja turvakoti toivoi, että materiaalia voidaan käyttää järjestön esittelyyn, esimerkiksi rahoittajille, vierailijoille ja yhteistyökumppaneille. Esittelymateriaali tulee työntekijöiden käyttöön ja sen vuoksi oli otettava huomioon sen muokattavuus ja helppokäyttöisyys erilaisissa ympäristöissä. Tavoitteena oli luoda käytännöllinen ja ajankohtainen esittelymateriaali Raahen ensi- ja turvakodin omaan käyttöön. Kehittämistyö jakautui kolmeen eri vaiheeseen, jotka ovat suunnittelu-, toteutus- sekä esittelymateriaalin arviointivaihe. Palautteen perusteella arvioin materiaalin onnistuneisuutta. Kehittämistyön tarkoituksena oli uuden esittelymateriaalin suunnitteleminen, testaaminen ja kehittäminen monipuoliseen käyttöön soveltuvaksi.

Yhteistyö työelämän kanssa antoi viitteitä siihen, minkälaista materiaalia lähdin rakentamaan. Esittelymateriaali sisältää tietoja Raahen ensi- ja turvakodista. Sisältö materiaaliin valikoitui Raahen ensi- ja turvakodin olemassa olevien toimintojen pohjalta. Materiaalin kehittäminen oli tärkeää, koska se mahdollistaa lisänäkyvyyden saamisen yhdistykselle. Näkyvyyttä lisäämällä voidaan innostaa uusia jäseniä mukaan toimintaan ja saada uusia yhteistyökumppaneita. Tärkeänä asiana koin myös turvakotiin hakeutumisen kynnyksen madaltamisen. Esittelymateriaalia kootessa minun tuli ottaa huomioon ensi- ja turvakotien uskonnollinen sitoutumattomuus. Tämän vuoksi esittelymateriaali ei sisällä diakonista näkökulmaa, mutta sitä on käsitelty työssä teorian ja pohdinnan muodossa.

2 RAAHEN ENSI- JA TURVAKOTI

Raahen ensi- ja turvakoti on perustettu vuonna 1987, nimeksi valikoitui Raahen turvakodin tuki ry. Vuonna 2000 nimi vaihdettiin Raahen ensi- ja turvakodiksi. Lähdin kehittämään yhdessä Raahen ensi- ja turvakodin kanssa tarpeellista materiaalia heidän tarpeestaan kehittää yhteistyötä ja esitellä toimintaa yhteistyökumppaneille. (Raahen ensi- ja turvakoti, 2017.)

Raahen ensi- ja turvakoti tekee yhteistyötä eri toimijoiden ja yhteistyötahojen kanssa. Ensisijaisesti yhteistyötä tehdään sosiaalihuollon kanssa. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat lastensuojelu ja aikuissosiaalityö, lastenvalvoja, poliisi, neuvola, toiset ensi- ja turvakodit sekä Ensi- ja turvakotien liitto. Raahen ensi- ja turvakoti toimii erilaisissa verkostoissa, joissa tehdään verkostoyhteistyötä. Verkostoyhteistyö tarkoittaa käytännössä yhteisiä kokoontumisia, joissa saadaan uutta informaatiota ja samalla voidaan välittää informaatiota toisille. Verkostoitumisen avulla voidaan luoda uusia toimintatapoja, joka auttaa selviytymään yhteiskunnan palvelurakenteiden jatkuvista muutoksista. Verkostoitumalla kaikki osapuolet hyötyvät: toimintaa kehittämällä ja vuorovaikutteisella yhteistyöllä muiden toimijoiden kanssa. Verkostoituminen onkin nykyaikana välttämätöntä (Päivi Sippala, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2018)

Raahen ensi- ja turvakoti on mukana erilaisissa hankkeissa, kuten Ensi- ja turvakotien liiton Vaikuttavuus esiin -hankkeessa, paikallisten toimijoiden kanssa Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa ja Toimiva arki -hankkeessa. Työtä tehdään myös Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä vanhemmuuden, parisuhteen ja eroperheiden Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman kehittämissäryhmässä, TLP -johtoryhmän jäsenenä. TLP eli Lapset puheeksi johtoryhmään kuuluu Lape-kehittämistyön aluekoordinaattori, Raahen aikuis- ja perhesosiaalityö, Raahen neuvolapalvelut, varhaiskasvatus, Raahen seurakunta, Lapsirikas -hanke, MLL Raahen ja opetustoimi. Tärkeä työmuoto ja yhteistyökuvio Raahen ensi- ja turvakodin arjessa on MARAK - eli moniammatillinen riskinarviointi. MARAK -työryhmän jäseninä toimivat yhteistyössä poliisi, rikosuhripäivystys, perhesosiaalityö, aikuissosiaalityö, ikäihmisten palvelut.

Avopalvelutyöntekijät osallistuvat seutukunnan järjestöyhteistyökokouksiin sekä eroperheitä koskevaan yhteistyöryhmään. Yhteistyötä tehdään myös kansainvälisesti ja Raahesta osallistutaan Artic Women -konferenssiin.(Päivi Sippala, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2018)

2.1 Moniammatillinen yhteistyö

Nykyisten monimutkaisten ongelmien ratkaisussa on siirrytty moniammatilliseen yhteistyöhön, työn saralla ollaan yhä riippuvaisempia toisista ammatinharjoittajista. Tällöin säästytään myös siltä, että toiminnot ja työskentely eivät ole eri organisaatioiden välillä päällekkäistä ja samalla työyhteisöt ovat tehokkaampia. Nykyaikana asiakkaat ja heidän läheiset haluavat olla tietoisia eri mahdollisuuksista, tietoisuutta on lisännyt myös verkon käyttö. Isoherranen (2012, 30) on Paynen (2000) ja Leathardtin (2003) mukaan päätenyt siihen, että asiakkaat ovat aiempaa tietoisempia oikeuksistaan ja heillä itsellään on mahdollisuus hankkia aiempaa enemmän tietoa sähköisistä tietolähteistä.

Kehityksen suunta on ollut se, että asiakas on yhä enemmän toiminnan keskiössä. Kun puhutaan moniammatillisesta yhteistyöstä, nousee esille termi yhteistyö. Isoherranen (2012, 38) on Csikszentmihalyin (1993) ja Tomasellon (2009) mukaan todennut, että vain yhteistyötä kehittämällä voidaan luoda harmonisempaa ja kestävämpää yhteistä tulevaisuutta maapallolla. Yhteistyön merkitystä sosiaalialalla ei voi olla korostamatta, kun toimitaan työkentällä, jossa tuottavuus ei ole heti mitattavissa.

2.2 Yhteistyö Raahen seurakunnan diakoniatyön kanssa

Raahen ensi- ja turvakoti tekee jonkin verran yhteistyötä seurakunnan kanssa. Seurakunnan työntekijät vierailevat turvakodilla säännöllisesti ensi- ja turvakodin yhteistyötahoille suunnatussa Puuropäivässä. Raahen ensi- ja turvakoti järjestää vuosittain lastenpäivä -tapahtuman, jossa seurakunta toimii yhteistyötahona, käytännössä heiltä tulevat tilat ja kohtuuhintainen ruoka.

Lisäksi seurakunta ja Raahen ensi- ja turvakoti ovat mukana erilaisissa moniammatillisissa kokouksissa, joissa esimerkiksi on yhdessä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa kehitelty lapsiperheille kyselyä, keskusteltu vapaaehtoisista ja heidän tehtävistä järjestöyhteistyö palaverissa. Tärkeänä pidetään myös sitä, mitä palveluja kukin tarjoaa, jotta vältetään päällekkäisyyksiltä. Raahen ensi- ja turvakoti ja seurakunta ovat sopineet esimerkiksi, etteivät erotyö ja parikeskustelut ole päällekkäistä toimintaa ja siksi tiedotetaan tehdystä työstä. Ensi- ja turvakoti voi ohjata asiakkaita hakemaan keskusteluapua ja rahallista avustusta diakoniatyöstä. Myös pariskuntia on ohjattu esimerkiksi Turvakodista kääntymään seurakunnan puoleen, jos tarvitsevat keskusteluapua. (Päivi Sippala, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2018)

Raahen ensi- ja turvakodissa nähdään paljon kehittämismahdollisuuksia seurakunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön. Pohdinnassa on voisiko diakoni tulla keskustelemaan asiakkaan kanssa Ensi- ja turvakodille, jos asiakas haluaa. Perhekerho voisi myös tarjota asiakkaalle tukea ja voisi pysyä asiakkaan mukana jakson päätyttyä. Palveluita voitaisiin esittää asiakkaille ja seurakunta voisi jättää esitteitä ja kutsuja ensi- ja turvakodin asiakkaille palveluista ja tapahtumista. Haasteena nähdään se, että ensi- ja turvakoti on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton järjestö. Kuitenkin toiveissa on, että seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö olisi säännöllistä ja asiakkaita hyödyttävää. (Päivi Sippala, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2018)

3 ENSI- JA TURVAKOTIPALVELUT JA TOIMINTA SUOMESSA

Ensi- ja turvakotien liitto on valtakunnallinen lapsi- ja perhejärjestö, toiminnan tarkoituksena on auttaa ja tukea vaikeissa oloissa eläviä lapsia ja perheitä sekä tehdä perheväkivaltaa ehkäisevää työtä. Ensi- ja turvakotien liitolla on 30 jäsenyhdistystä, jotka toimivat ympäri Suomea. Toiminnan rahoitus perustuu Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen ja Lasten Päivän Säätiön avustuksiin. Stean:n yleisavustus sekä toiminta- ja projektiavustukset muodostavat noin 70 % rahoituksesta. (Ensi- ja turvakotien liitto. Rahoitus ja hallinto.) Turvakotitoiminta on osa Valtion sosiaali- ja terveystuollon erityispalveluita, mikä on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaista toimintaa. THL vastaa turvakotipalveluiden järjestämisestä sekä palveluverkoston koordinoinnista ja kehittämisestä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Valtion sosiaali ja terveydenhuollon erityispalvelut.)

Turvakotityö perustuu Ensi- ja turvakotien liiton laatukriteereihin ja THL:n koordinoimiin kansallisiin laatusuosituksiin. Nämä määrittelevät ja kuvaavat palveluiden sisällön sekä asiakastyöskentelyn tavoitteet. Kansalliset laatusuositukset sisältävät lisäksi turvakotipalvelujen rakenteellisia määräyksiä, kuten henkilöstömäärän ja toimitilojen mitoituksen. Kriteerien keskeisin periaate on asiakaslähtöisyys. Työtä ohjaavat myös turvallisuus, perhekeskeisyys, vakauttaminen ja elämänhallinnan tukeminen sekä lapsen erityinen huomioiminen ja vanhemmuuden vahvistaminen. Työssä toimitaan aina lapsen etu edellä. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset 2013.)

3.1 Ensi- ja turvakotien toiminta

Ensi- ja turvakodit auttavat yli 10 000 apua hakevaa vuodessa. Asiakkaista suurin osa koostuu perheistä, joilla on haastavia tilanteita elämässään. Tarkoituksena onkin olla tukena perheille, jotka tuntevat turvattomuutta.

Vuoden 2016 toukokuusta elokuuhun palveluiden käyttäjämäärät vaihtelivat paljon, mutta kasvua edelliseen tapahtui 16%. Turvakodeista sai 1.5.-31.8.2016 välisenä aikana apua lähes 900 henkilöä, joista lapsia oli hieman alle puolet. Avopalveluissa autettiin 1750 väkivallan eri osapuolta ja vuosi kolmanneksen aikana ensikodeissa oli 128 perhettä. Vuosien saatossa erityisesti isien määrä asiakkaina on kasvanut. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Tilastoraportti 2017.) Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Lännen medialle tekemän tiedotteen mukaan vuoden 2017 tilastojen valossa näyttää siltä, että asiakasmäärät ovat nousseet sitten vuoden 2016. (Nuotio, 2018.)

Vapaaehtoiset ovat tärkeä osa ensi- ja turvakodin toimijoina erilaisissa tehtävissä, kuten synnytys tukihenkilöinä eli doulina ja lastenhoitajina. Vuonna 2016 toiminnassa oli mukana 1 585 vapaaehtoista. (Ensi- ja turvakotien liitto. Vaikuta-yhteiskuntaan. Tilastotietoa. 2016.)

3.2 Lainsäädäntö

Väkivalta on normatiivinen käsite, koska sanana se merkitsee väärää. Tästä johtuen väkivallan määritelmässä on kyse tuomiosta ja politiikasta. (Kilby & Ray, 2014. 10). Maailman terveysjärjestön WHO:n käyttämän määritelmän mukaan väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka johtaa tai joka voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen, kehityksen häiriintymiseen tai perustarpeiden tyydyttämättä jäämiseen. (WHO 2002, 80.) Väkivalta on kansainvälinen käsite, ja se on kriminalisoitu useilla eri sopimuksilla ja suosituksilla, kuten YK:n ihmisoikeuksien julistuksella, YK:n naisten syrjinnän poistamista koskevassa CEDAW sopimuksella. (Riski, 2009. 14). Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009 Suomessa astui voimaan vuonna 2015 Istanbulin sopimus eli Euroopan neuvoston yleissopimus, joka sisältää määräyksiä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä väkivallan tekijöiden saattamisesta vastuuseen teoistaan. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2017. 11.)

Suomen perustuslaissa sanotaan, että jokaisella on oikeus elämään, henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Suomen perustuslaissa sanotaan, ettei ketään saa tuomita kuolemaan, kiduttaa, eikä muutoinkaan kohdella ihmisarvoa loukkaavasti. (L731/1999.)

Samana vuonna, kun Istanbulin sopimus astui voimaan. Turvakotipalvelujen tarjonnan näkökulmasta tapahtui suuri muutos vuonna 2015, kun astui voimaan laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle (L1354/2014.), tästä puhutaan ”turvakotilakina”. Turvakotilain myötä turvakotitoiminnan rahoituksen johto, ohjaus ja valvonta siirtyivät sosiaali- ja terveysministeriölle. Tästä seurauksena nykyään THL määrittelee turvakotitoimintaa, vastaa turvakotipalveluiden koordinoinnista ja kehittämisestä yhteistyössä turvakotien kanssa.

Turvakodin asiakastyötä ohjaavat useat eri lait, näistä keskeisimpiä ovat laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (L812/2000), sosiaalihuoltolaki (L1301/2014) ja lastensuojelulaki (L417/2007). Lakia sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista voidaan kutsua lyhyesti asiakaslaiksi. Asiakaslain tarkoituksena on edistää asiakaslähtöisyyttä, luottamuksellisuutta ja asiakkaan oikeutta hyvään palveluun. Lailla turvataan se, että asiakkaalla on mm. oikeus hyvään sosiaalihuoltoon, ihmisarvoa, vakaumusta ja omia mielipiteitä kunnioittavaan kohteluun, hoito- ja palvelusuunnitelmaan, tarpeellisten tietojen saantiin, tulkkaukseen, muistutuksen tekoon sekä muutoksenhakuun. (L812/2000) Sosiaalihuoltolain tarkoitus on edistää ja ylläpitää hyvinvointia, sosiaalista turvallisuutta, toimintakykyä ja osallisuutta. Sosiaalihuoltolain keskeisenä periaatteena ja arvopohjana ovat asiakaslähtöisyys ja yksilöllinen kohtaaminen. (L1310, 2014.) Turvakodissa asiakastietojen kirjaaminen ja dokumentointi perustuvat uuteen sosiaalihuoltolakiin ja lakiin sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (L254/2015.) Asiakasasiakirjat laaditaan jokaisesta turvakodin asiakkaasta, niin lapsesta kuin aikuisesta.

Lastensuojelulaki turvaa lapsen etua. Lain tarkoitus on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen

sekä erityiseen suojeluun. (L417/2007.) Lastensuojelulaki velvoittaa tekemään aina lastensuojeluilmoituksen, jos lapsi on ollut väkivallan kohteena, mutta myös tilanteissa, missä lapsi altistuu väkivallalle tilanteen kuulijoina ja silminnäkijöinä. Poliisille on tehtävä tutkintapyyntö, jos on perusteltua epäillä, että lapseen on kasvuympäristössään kohdistunut väkivaltarikos tai seksuaalinen hyväksikäyttö.

Fyysinen väkivalta on aina rikostapahtuma paikasta riippumatta. Pahoinpitely ja törkeä pahoinpitely, lievä pahoinpitely ja vainoaminen ovat syytteen alaisia rikoksia. (L39/1889) Suomessa on laki lähestymiskiellosta, mikä tarkoittaa, että henkilö joka uhkaa toisen henkeä, terveyttä, vapautta tai rauhaa, voidaan kieltää ottamasta yhteyttä uhatuksi tuntevaan henkilöön. Mahdollista on myös määrätä perheen sisäinen lähestymiskiello jos henkilö kokee itsensä uhatuksi. (L711/2004.)

4 ENSI- JA TURVAKOTIIN HAKEUTUMINEN

Turvakodin asiakasprosessi on jaettu neljään vaiheeseen, joita ovat asiakkuuden vireillepano, aloitus, työskentely ja lopetus. Asiakasprosessiin vaikuttaa asiakkaan tilanne ja asiakkuuden kesto. Koko asiakkaan turvakotijakson ajan tärkeintä on huolehtia asiakkaan turvallisuudesta. Turvakotipalvelu on ympärivuorokautista toimintaa ja asiakas voi saapua turvakotiin kellonaikaa katsomatta. Väkivaltaisessa elämäntilanteessa olevalla asiakkaalla voi olla myös muita ongelmia, joiden ratkaisussa tarvitaan monen toimijan yhteistyötä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset 2013.)

Joka vuosi reilut 200 perhettä aloittaa perhe-elämän ensikodissa. (Ensi- ja turvakotien liitto tänään, 2016. 11). Ensikodissa harjoitellaan perhe-elämää ja vahvistetaan vanhemmuutta kodinomaisessa ympäristössä vuorovaikutteisesti turvallisten ammattilaisten opastaessa. Ensikodin apua tarvitaan silloin, kun perheessä on esimerkiksi mielenterveys- tai päihdeongelmia tai arjen asioiden hoitaminen ei suju. (Ensi- ja turvakotien liitto. Ensikodit ja vauvaperheet.)

4.1 Ensikodissa tukea vanhemmuuteen

Ensikotitoiminta on aina laatukriteereihin perustuvaa. Tärkein tehtävä on tukea perheitä vanhemmuudessa ja elämönhallinnassa. Äiti voi tulla ensikotiin odotusaikana tai pienen vauvan kanssa. Tarvittaessa myös isä voi asua ensikodissa. Ensikotiin tuleminen vaatii aina maksusitoumuksen kunnalta. Ensikotiin saapumisen yhteydessä laaditaan asiakassuunnitelma yhdessä asiakkaan ja lähettävän tahon kanssa. Asumisaikaa määrittää perheen tuen tarve. Aloituspalaverissa määritellään ensikotijakson tavoitteet. Asiakassuunnitelmaa tarkastellaan säännöllisesti palavereissa yhdessä asiakkaan ja verkoston kanssa. Asiakkaalle nimetään oma ohjaaja, joka vastaa asiakkaan kanssa tehtävistä yksilökeskusteluista tai parikeskusteluista. Ohjaajan kanssa vahvistetaan vanhemmuutta ja tuetaan varhaista vuorovaikutusta, mutta myös tuetaan käytännön asioiden hoitamisessa, vauvan hoidossa sekä harjoitellaan arjen

hallintaa. Ensikotijakso päättyy yhteiseen lopetuspalaveriin, jossa kartoitetaan lisätuen tarvetta yhdessä viranomaisten kanssa. Palaverissa laaditaan myös kirjallinen raportti perheen tilanteesta ja tuen tarpeesta lastensuojeluun. Ensikodin jälkeen vanhemmat jatkavat mahdollisesti muissa vauvaperheitä tukevissa palveluissa. (Vaativan vauvatyön laatukäsikirja, 2016. 11-14.)

Ensikotityö on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa lastensuojelutyötä sekä vanhemmuuden tukemista. Tavoite on turvata kasvavalle lapselle hänen ikätasonsa ja tarpeiden mukainen hoito ja huolenpito turvallisessa ympäristössä. Ensikodissa tuetaan perheitä vanhemmuudessa ja elämännhallinnassa. Ensikoti tekee usein tiiviisti yhteistyötä viranomaisten kanssa. Ensikotiin tullaan opettelemaan arjen toimintoja ja vauvanhoitoa ohjaajan kanssa kädestä pitäen. Arki rakentuu selkeästä arkirytmistä turvallisessa yhteisössä ja vakaassa ympäristössä. Hoidon maksamisesta tehdään sopimus asuinkunnan sosiaalitoimen kanssa ja yleensä Ensikotiin asiakas saapuukin sosiaalitoimen lähettämänä. Ensikodissa saa apua monenlaiset vauvaperheet joilla on haasteita vanhemmuuden kanssa esimerkiksi, kun vanhemmat ovat hyvin nuoria, heillä on oppimisvaikeuksia tai vanhemmat tulevat eri kulttuureista. (Vaativan vauvatyön laatukäsikirja, 2016. 5-6.) (Ensi- ja turvakotien liitto. Ensikodit ja vauvaperheet.)

4.2 Lähisuhde- ja perheväkivaltaan apua turvakodista

Turvakodeissa sekä ehkäistään väkivaltaa, ehkäistään väkivallan uusiutumista että tarjotaan tukea väkivallasta selviämiseen. Ammatillaiset kaikissa turvakodeissa ympäri vuorokauden auttavat lähisuhde- tai perheväkivaltaa kokeneita tai väkivallan uhan alla eläneitä. Turvakotien asiakkaat kokevat, että turvakotipalvelujen tarjoama tuki on tärkeässä osassa selviytymisprosessia (Ojuri, 2004.) Väkivaltaisesta suhteesta ulos päästäkseen uhri tarvitsee tukea tilanteen hahmottamiseen ja uuden, väkivallattoman elämän järjestämiseen. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset 2013.) Väkivaltaa kokenut voi tulla turvakotiin mihin kellonaikaan vaan, ilman erillistä ilmoitusta. Turvakoti on kodinomaisen paikka, jonka päätarkoitus on taata

asiakkaan turvallisuus. Turvakodissa asuminen on ilmaista ja tarvittaessa asiakas voi saapua nimettömänä.

Ojuri (2006, 16-17) määrittelee perheväkivallan perheen sisällä tapahtuvaksi väkivallaksi, jolloin kokijoina ja tekijöinä voivat olla yhtä lailla naiset, miehet kuin lapsetkin. Perheväkivalta voidaan jakaa fyysiseen, henkiseen ja seksuaaliseen väkivaltaan. Tämän lisäksi on useita henkisen väkivallan muotoja, kuten taloudellinen ja uskonnollinen väkivalta. Lähisuhdeväkivaltaan kuuluu erilaiset väkivallan muodot läheisten ihmisten kesken perheessä, suvussa, työpaikalla tai koulussa. Lähisuhdeväkivallan yleisin muoto on puolisojen välinen parisuhdeväkivalta. (Ojuri, 2006. 16–18.)

Lähisuhdeväkivalta voi ilmetä esimerkiksi fyysisenä, henkisenä, seksuaalisena, taloudellisena tai kulttuurisena väkivaltana sekä laiminlyöntinä ja kaltoinkohteluna. Lähisuhdeväkivallan kokija on useimmiten nainen tai lapsi, vaikka myös miehet kokevat lähisuhdeväkivaltaa. Vakava parisuhdeväkivalta on useimmiten miesten naisiin kohdistamaa väkivaltaa, naiset myös saavat lähisuhdeväkivallasta enemmän vammoja ja kuolleista suurin osa on naisia. Lähisuhdeväkivalta vaikuttaa monin tavoin kaikkien osallisten hyvinvointiin ja terveyteen. Lähisuhdeväkivalta tapahtuu usein tutussa ympäristössä, kuten kotona ja tekijä on ihminen, jonka kanssa yhteinen arki jaetaan. Lähisuhdeväkivaltaan liittyy paljon häpeää, syyllistämistä, pelkoa ja vaikenemista. Tämän vuoksi väkivalta ei tule viranomaisien tai muiden ulkopuolisten tietoon. Sitä ei myöskään aina mielletä samalla tavalla rikokseksi kuin esimerkiksi tuntemattoman tekemää väkivaltaa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset 2013.) (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lähisuhdeväkivalta. 2017.)

Lähisuhde- ja perheväkivalta on usein jatkuvaa ja pahenevaa. Väkivalta ilmenee usein lämmön, rakkauden ja välittämisen ja toisaalta uhkailun, solvaamisen, fyysisen pahoinpitelyn ja mahdollisesti seksuaalisen väkivallan jaksottaisena vaihteluna. Väkivaltaan liittyy kontrollointia ja toisen hallitsemista. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset 2013.)

Väkivalta aiheuttaa uhrissa lamaantumista, riippuvuutta väkivallantekijästä sekä omista tarpeista luopumista. Väkivalta alentaa toimintakykyä, jonka vuoksi uhri ei yleensä itse kykene tai halua puhua asiasta kenenkään kanssa tai saattaa asiaa viranomaisten tietoon. Väkivaltaisen kokemuksen jälkeen, voi kulua vuosiakin, ennen kuin uhri hakee apua tai selviytyy väkivallasta. Lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyy usein paljon häpeän ja syyllisyyden tunteita, mikä aiheuttaa sen, että väkivaltaa peitellään. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset 2013.)

4.3 Seurakunnan tuki väkivallan uhreille

Kirkon kanta perheväkivaltaan on selkeä: se on rikos ja synti. Kirkko määrittelee kantansa YK:n ihmisoikeusjulistuksen ja Suomen lain kautta. (EVL. Perheväkivalta) Raahessa seurakunta toimii yhteistyössä MARAK eli moniammatillinen riskinarviointi ryhmässä. Seurakunnat eivät järjestä pelkkää väkivaltatyötä vaan seurakunnat tarjoavat monipuolisia palveluita ja tukea väkivallan uhreille. Seurakunnassa toimii myös perheasiain neuvottelukeskus. Se on seurakunnan palvelu, jonka tehtävänä on perheneuvonta sielunhoidon ja keskustelujen avulla auttaa perheitä ja pariskuntia ongelmissa ja kriisitilanteissa. Perheneuvojat ovat työhönsä koulutettuja ammattilaisia, joiden kanssa keskustelu on luottamuksellista ja maksutonta. (Raahen seurakunta. Perheneuvonta.) Raahen seurakunnan lapsi- ja perhetyö on apuna tukemassa lapsien ja vanhempien jaksamista arjessa. Perhetyö järjestää ryhmätoimintaa, leirejä ja tapahtumia perheille. Perhetyössä otetaan huomioon erityisesti sellaiset perheet, joissa tarvitaan paljon tukea. (Raahen seurakunta. Lapsi ja perhetyö)

Diakoniatyöntekijään voi ottaa yhteyttä, kun haluaa keskustella luottamuksellisesti perheen kysymyksistä. Diakoniatyöntekijät toimivat kuuntelijana ja vierellä kulkijana. Diakonin kanssa aihe on vapaa, työntekijöiden kanssa voi pohtia elämän ongelmia ja suruja ja ajankohtaisia asioita. Sielunhoidon menetelmiä käyttäen diakoniatyöntekijä on ihmisten arjessa ja hädässä tukena. Diakoniatyö perustuu lähimmäisen rakkauteen ja läsnäoloon. (Oulun seurakunnat. Työntekijätavattavissa.)

5 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA TARKOITUS TIEDOTTAMINEN

Tuottamani esittelymateriaali sisältää tietoja Raahen ensi- ja turvakodin yksiköstä, toiminnan historiasta, yhteystiedoista, toiminnoista, palveluista, arvoista ja laatukriteereistä. Työntekijöille suunnatusta palautekyselystä selvitetään esittelymateriaalin käytännöllisyyttä. Opinnäytetyöni tarkoitus oli teorian kautta tutustua Ensi- ja turvakotien toimintaan, sekä samalla tuottaa laadukas ja toimiva esitysmateriaali Raahen ensi- ja turvakodille. Opinnäytetyössäni lähtökohtana ovat työelämän tarpeet ja toiminnallisen osuuden hyödynnettävyys, sekä omien taitojen kehittäminen. Materiaalin tarkoituksena oli kehittää yhdistyksen tiedottamista ja mahdollistaa tätä kautta uutta yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Henkilökohtainen tavoitteeni oli avoin ja hyvä yhteistyö työelämän kanssa. Tavoitteeni oli tuottaa selkeä, katselmus Ensi- ja turvakotien toiminnasta ja luoda selkeä viitekehys toiminnalliselle osuudelle.

Tiedottamalla yhdistys voi kertoa toiminnastaan ja vaikuttaa asioihin. (Rosengren & Törrönen, 2008. 67) Tavoitteena tiedottamisessa oli madaltaa ihmisten kynnystä tulla tutustumaan Raahen ensi- ja turvakodin toimintaan. Tiedottamalla oikeanlaisesti ja asiakaslähtöisesti tavoitetaan ihmisiä paremmin. Käyttämällä esitysmateriaalia tiedottamiseen, saadaan ihmisiä mukaan toimintaan yhteistyökumppaneiksi, vapaaehtoisiksi ja osallisiksi yhteisiin tapahtumiin. Tiedottamista on tärkeää suunnitella ja määritellä tarpeet ja tavoitteet tiedottamiselle. Tiedottamista varten yhdistyksellä on hyvä olla tietopaketti. Raahen ensi- ja turvakodilla ei ollut tiedottamiseen käytettävää nykyaikaista materiaalia, joka olisi toiminut tietopakettina. Tiedottamista suunnitellessa kuuluu ottaa huomioon kohderyhmä ja tiedottamisen kanava sekä miten se käytännössä toteutetaan. Raahen ensi- ja turvakodin esittelymateriaalin helppokäyttöisyys, kodinomaisen tunnelman luominen ja selkeys olivat keskiössä materiaalin suunnittelussa. (Rosengren & Törrönen, 2008. 69.)

6 TOIMINNALLINEN KEHITTÄMISTYÖ TEORIASTA KÄYTÄNTÖÖN

Opinnäytetyöni on toiminnallinen kehittämistyö yhteistyössä työelämän kanssa. Toiminnallisen kehittämistyön tarkoituksena on vastata työelämän tarpeisiin. Haluttuun lopputulokseen pääsemiseksi opinnäytetyö tehtiin tiiviissä yhteistyössä Raahen Ensi- ja turvakodin kanssa. Työelämän kanssa tehty yhteistyö näkyy prosessin suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Projektimuotoinen toiminta etenee systemaattisena prosessina, jonka onnistumista voidaan arvioida suunnitelman mukaisiin tavoitteisiin pääsemisen mukaan. (Toikko & Rantanen, 2009. 14.) Toiminnallinen opinnäytetyö voi tarkoittaa esimerkiksi ammatilliseen käyttöön suunnattua ohjetta, ohjeistusta, opastusta tai perehdyttämispasta, ympäristöohjelmaa tai turvallisuusohjeistusta. Opinnäytetyössäni toiminnallinen osuus tulee olemaan Raahen ensi- ja turvakodille tuottamani PowerPoint esitys, toiminnan esittelyä varten. (Vilkkä & Airaksinen, 2004. 9.) Toiminnallisiin opinnäytetöihin kuuluu useimmiten kirjallinen tuotos. Kirjallisen raportin ja tuotoksen kirjoitus- ja ulkoasuissa on poikkeavuuksia, koska tuotos, tehdään tietyille kohderyhmille. (Vilkkä & Airaksinen, 2004. 65.)

6.1 Suunnittelu ja toteutus

Opinnäytetyön prosessi oli toiminnallinen kehittämistyö. Prosessin tavoitteena oli tuottaa ajankohtainen ja helppokäyttöinen Raahen ensi- ja turvakodin esittelymateriaali Raahen ensi- ja turvakodin työntekijöiden käyttöön. Esitysmateriaalin suunnitteluvaihe tehtiin yhteistyössä Raahen ensi- ja turvakodin toiminnanjohtajan Päivi Sippalan ja Raahen ensi- ja turvakodin ry:n johtokunnan kanssa. Sippala kertoi, että heillä tarvitaan ajankohtaista tiedotusmateriaalia järjestön toiminnasta ja palveluista. Esittelymateriaaliin käytettävä lähdeaineisto tuli Ensi- ja turvakotien liitolta ja Raahen ensi- ja turvakodilta. Ideoinnin perustana oli materiaalin helppokäyttöisyys kaikille työntekijöille. Tavoitteena oli luoda helposti päivitettävä, sekä tiivis esitysmateriaali, joka tukee yhteistyökumppanin tarpeita. Työssäni oli tarkoituksena saada viimeisin tieto Ensi- ja turvakodin organisaatiosta ja toiminnasta yhteen pakettiin. Raahen ensi- ja turvakoti oli esittänyt toiveen, että

esittelymateriaalissa otetaan huomioon Raahen ensi- ja turvakodin toiminnan historia ja lähtökohdat. Historiasta ja lähtökohdista kertominen oli hyvä keino vedota esityksen kuuntelijoiden tunteisiin ja tuoda ulottuvuutta esittelymateriaaliin.

Ajankohtainen materiaali sekä kuvat olivat esittelymateriaalin kantavia tekijöitä. Kuvat osana viestintää mahdollistivat sen, että PowerPoint esityksen voi laittaa pyörimään taustalle esimerkiksi avointen ovien päivässä. Ulkoasua esitysmateriaalissa määritteli Ensi- ja turvakotien liitto, joka tarjosi käyttöön PowerPoint pohjan esitykselle. Ulkoasu on yhtenäinen Ensi- ja turvakotien liiton käyttämien materiaalien kanssa. Ulkoasuun liitin tuoreita valokuvia viimeisen vuoden varrelta, jotta toiminta konkretisoituu katsojalle. Käytin esittelymateriaalin tallentamiseen pilvipalvelua, joka tekee esityksestä käyttökelpoisen monenlaisissa eri ympäristöissä, kuten vierailuilla yhteistyökumppaneiden luona.

Opinnäytetyössä kantava aihepiiri toiminnallisen prosessin ohella oli ensi ja turvakotityö Suomessa ja lähisuhdeväkivalta. Opinnäytetyössäni avasin useita käsitteitä, jotka ovat tärkeä osa kehittämistyötä. Käsitteitä avasin opinnäytetyöni teoriaosuudessa. Näitä käsitteitä olivat ammatillinen yhteistyö, tiedottaminen, ensikotityö, turvakotityö, lähisuhdeväkivalta ja turvakotityöhön liittyvä lainsäädäntö ja sopimukset.

6.2 Arviointi

Raahen ensi- ja turvakodin esittelymateriaalin arviointi tapahtui suullisesti opinnäytetyön seminaarissa Raahessa 7.4. Seminaari järjestettiin Raahen ensi- ja turvakodin johtokunnalle ja työntekijöille. Seminaariin osallistui neljä ensi- ja turvakodin työntekijää, toiminnanjohtaja Päivi Sippala, johtokunnan varapuheenjohtaja Maija-Liisa Pohto ja johtokunnan puheenjohtaja Kaarina Pehkonen.

6.3 Palautteen yhteenveto

Palauttekeskustelu oli antoisa ja palaute oli positiivista. Seminaarin pitäminen työelämässä mahdollisti palautteen keräämisen suoraan esitysmateriaalin käyttäjiltä. Esittelymateriaalia pidettiin ulkoasultaan värikkäänä ja kuvat olivat palautteenantajien kesken tärkeitä. PowerPointin tyyli katsottiin olevan sopiva ensi- ja turvakodin yhtenäiseen tyyliin. Kuvat herättivät positiivisia ajatuksia ja antoivat halutun mielikuvan ensi- ja turvakodista. PowerPointin nykyaikaisuus, helppokäyttöisyys ja muokattavuus nousivat esille positiivisesti. Mielenkiintoa osallistujissa herätti esittelymateriaalin muokattavuus pilvipalvelussa. Positiivisena pidettiin sitä, että pilvipalvelua hyödyntämällä esitys on katsottavissa missä vain. Materiaalin pitämistä ajankohtaisena pidettiin tärkeänä. Esittelymateriaalin kehittäminen eteenpäin kuulosti osallistujista helpolta ja tärkeältä silloin, kun taloon tai toimintaan tulee muutoksia. Keskustelijat pitivät esittelymateriaalin kirjallista sisältöä selkeänä ja monipuolisena katsojalle. Esittelymateriaali oli toivottu kehittämistyö Raahen ensi- ja turvakodille ja se nähtiin erittäin tärkeänä yhdistykselle. Osallistajat kiittelivät sitä, että lopputuloksessa näkyy mielenkiinto alaa sekä projektia kohtaan. Keskustelussa kaikki pitivät nykyaikana hyvin tärkeänä verkostoitumista ja yhteistyötä. Verkostoitumisen ja yhteistyön kehittämistä pidettiin tulevaisuuden haasteena sosiaalialalla. Palautteenantajista suurin osa osallistujista oli esitellyt Raahen ensi- ja turvakotia ja piti esitysmateriaalia toivottuna uudistuksena. Keskustelijoista kaikki kokivat, että materiaalin avulla yhdistyksen esittely helpottuu tulevaisuudessa. Keskusteluun osallistuneet aikoivat kaikki hyödyntää materiaalia tulevaisuudessa ja kehittää sitä eteenpäin. Palaute opinnäytetyöstä oli monipuolista ja kehittäväää. Esittelymateriaalin helppokäyttöisyyttä pidettiin hyvänä asiana. Materiaali hyödytti odotetusti työelämää ja tavoitteeseen päästiin.

7 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Huomioin koko opinnäytetyöprosessin ajan alan eettiset ohjeet. Opinnäytetyössä eettisyyden toteutus tapahtui sujuvasti. Eettisesti tärkeää oli säilyttää luottamus yhteistyökumppanin kanssa. Avoin keskustelu työelämän kanssa ja yhteiset arvot viitoittivat tietä eettisesti onnistuneelle toteutukselle. Hyvä kommunikointi ja yhteisten periaatteiden edistäminen ovat osa vuorovaikutusta. Eettiset ohjeiston periaatteet ovat usein luonteeltaan yleisiä ja on tärkeää tunnistaa eettiset ongelmatilanteet, joita voi liittyä erilaisiin arvoristiriitoihin. (Juujärvi ym., 2007. 54.) Ammattieettinen valmius, kypsyyt ja harkinta ovat osa ammattitaitoa. Toisinaan kohtaa tilanteita, jossain on pohdittava sosiaalialalle tärkeiden arvojen merkitystä. Eettiset periaatteet ilmentävät arvoja, jotka toteutuvat käytännössä. (Talentia ry 2017, 7.) Ammattietiikka on yhteisöllinen asia. Eettisyys rakentuu keskustelusta ja pohdinnasta jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Muutokset voivat tapahtua nopeasti ja siinä kohdassa on hyvä pohtia oikeudenmukaisuutta, tarkoitusta ja kohtuutta. (Talentia ry 2017, 8.)

Opinnäytetyöhöni sain lähdekirjallisuutta suoraan Ensi- ja turvakotien liitosta ja Raahen ensi- ja turvakodin toiminnanjohtajalta Päivi Sippalalta. Ajantasaisen ja luotettavista lähteistä hankittua tietoa on painotettu teoriaosuudessa. Teoriassa otetaan huomioon lainsäädäntö ja siihen liittyvät tekijät. Ammatillaisen velvollisuus on noudattaa ammatillista toimintaa koskevia lakeja. Lait sisältävät julkilausuttuja sopimuksia ja sääntöjä, joiden rikkomisesta seuraa usein rangaistus. Lait heijastavat yhteisiä periaatteita sekä kansallisia ja kansainvälisiä arvoja. (Juujärvi ym., 2007. 74-75.) Eettisyys toteutuu myös siinä, että Raahen ensi- ja turvakodin salassa pidettäviä tietoja ei tulla julkaisemaan, eikä oteta huomioon esitysmateriaalissa.

Esittelymateriaalissa käytettävät kuvat tai video tulevat olemaan omiani tai Ensi- ja turvakotien liiton ja jos kyseessä on asiakkaan kuva, tullaan siihen kysymään kirjallinen lupa. Diakoniatyöntekijän eettisissä ohjeissa korostetaan työn luottamuksellisuutta, totuudellisuutta ja rehellisyyttä. Koin prosessin aikana, että sain luottamusta ja tukea Raahen ensi- ja turvakodilta yhteistyökumppanina.

Haasteeksi muodostui ensi- ja turvakodin uskonnollinen sitoutumattomuus. Diakoniatyöntekijän eettisissä ohjeissa sanotaan kuitenkin, että ihmisellä on oikeus omaan uskontoon, mielipiteeseen ja kulttuuriin ja tätä tulee kunnioittaa. (Diakoniatyöntekijöiden liitto Ry. Ammatilliset asiat. Suositukset ja ohjeet. Diakoniatyöntekijän eettiset ohjeet. 2016.)

8 POHDINTA

Opinnäytetyön lähtökohtana oli tuottaa Raahen ensi- ja turvakodille käytännöllinen ja muunneltavissa oleva esittelymateriaali. Materiaali luotiin tarkoituksena käyttää sitä erilaisissa tilaisuuksissa toiminnan esittelyyn. Tavoitteena oli madaltaa kynnystä tulla mukaan ensi- ja turvakodin toimintaan ja toinen tärkeä tavoite oli yhteistyökumppaneiden hankkiminen. Tuotoksena syntynyt materiaali on nyt helposti muokattavissa pilvipalvelussa, jokaisen työntekijän toimesta. Tärkeää oli ottaa huomioon visuaalinen ilme, jolla haluttiin tuoda esille kodikas kuva ensi- ja turvakodista.

Opinnäytetyö tehtiin tiiviissä yhteistyössä Raahen ensi- ja turvakodin kanssa, heidän toiveita kuunnellen ja kunnioittaen. Työelämä oli yhteistyössä niin materiaalin, kuin raportin teossa. Mielestäni onnistuin hyvin kuuntelemaan työelämän toiveet ja yhteistyö oli mutkatonta. Aiheen rajaaminen oli haastavaa ja ongelmia aiheutti uusien tilastojen puuttuminen. Pääasiassa ajankohtaisin tieto löytyi Ensi- ja turvakotien liitosta, jonne olin yhteydessä itse sähköpostitse. Yksin opinnäytetyön tekeminen opetti paljon ajanhallintaa ja organisointikykyä. Opinnäytetyö valmistuu aikataulussa ja tavoitteet omalta osaltani täyttyivät. Työntekijöiden käytössä olevaan materiaaliin olen tyytyväinen ja se mahdollistaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Haasteena opinnäytetyössäni oli diakonisen aspektin saaminen. Raahen ensi- ja turvakodin ja Raahen seurakunnan yhteistyö on niukkaa. Isomman haasteen kuitenkin toi se, että seurakunnat eivät tarjoa väkivaltatyötä palvelunaan. Seurakunnan kanssa yhteistyötä voisi kuitenkin kehittää tulevaisuudessa monipuolisemmaksi. Raahen seurakunta ja Raahen ensi- ja turvakoti voisivat vahvistaa yhteistyötä kanavoimalla yhteisiä resursseja esimerkiksi yhteisiin tapahtumiin. Yhteisissä tapahtumissa voisi hyödyntää molempien organisaatioiden vapaaehtoisia. Seurakunnan kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen olisi myös molemmille tahoille taloudellisesti kannattavaa, koska saataisiin kuluja jaettua. Ensi- ja turvakoti voisi myös hyödyntää seurakunnan tarjoamia palveluita asiakastyössä kertomalla diakonisesta auttamisesta asiakkaille. Ensikodit tarjoavat

ainutlaatuista tukea erilaisille lapsiperheille. Ensikotien tarjoama tuki voi muuttaa jonkun perheen elämää pysyvästi parempaan suuntaan. Ensikotiperheille seurakunta voisi tarjota jo ennen perheen lähtemistä palveluitaan, seurakunnan erilaiset kerhot ja keskusteluapu olisivat varmasti positiivinen lisä matkalla vanhemmuuteen. Diakonia ja perhetyö voisivat tuoda yhteyttä ja osallisuutta perheen elämään sekä vahvistaa ja tukea asiakasta. Väkivallan uhreille seurakunnan tarjoamat sielunhoidolliset keskustelut mahdollistaisivat väkivallan kokemusten käsittelyn ja luotettavan keskusteluavun saamisen ilmaiseksi. Ensi- ja turvakoti työ on moninainen ja tärkeä osa alue yhteiskunnassamme. Viimeisimpien tietojen mukaan turvakotien asiakasmäärät ovat kasvussa. Asiakasmäärien kasvuun on vaikuttanut viime vuosien lisääntynyt tiedottaminen. Tiedottamalla turvakotien toiminnasta ja lähisuhdeväkivallasta rohkaistuvat ihmiset entistä helpommin lähtemään avun piiriin.

LÄHTEET

- Diakoniatyöntekijöiden liitto Ry. Ammatilliset asiat. Suositukset ja ohjeet. Diakoniatyöntekijän eettiset ohjeet. 2016. Saatavilla 14.2.2018
https://www.dtl.fi/media/dtl_eettisetohjeet_2016.pdf
- Ensi- ja turvakotien liitto. Rahoitus ja hallinto. (2017) Saatavilla 30.4.2018
<https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/rahoitus-ja-hallinto/>
- Ensi- ja turvakotien liitto. Tilastotietoa. Saatavilla 30.4.2018
<https://ensijaturvakotienliitto.fi/vaikuta-yhteiskuntaan/tilastotietoa/>
- Ensi- ja turvakotien liitto. Ensikodit ja vauvaperheet. Saatavilla 30.4.2018
https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/nain-me-autamme/ensikodit_ja_vauvaperheet
- Kilby, J & Ray, L. (2014) Violence and Society. Toward a New Sociology. Saatavilla 30.4.2018
journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1111/1467-954X.12188
- Isoherranen, Kaarina 2012. Uhka vai mahdollisuus - moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos. Akateeminen väitöskirja.
- Juujärvi, S., Myyry, L., Pessa, Kaija. (2007). Eettinen herkkyys ammatillisessa toiminnassa. Helsinki; Tammi
- L731/1999. Suomen perustuslaki. Saatavilla
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>
- L1354/2014. Laki valtionvaroista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle. Saatavilla
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141354>
- L812/2014. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. Saatavilla
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2000/20000812>
- L1301/2014. Sosiaalihuoltolaki. Saatavilla
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301>
- L417/2007. Lastensuojelulaki. Saatavilla
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>
- L254/2015. Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista. Saatavilla
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150254>

L39/1889. Rikoslaki. Saatavilla

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

L711/2004. Laki lähestymiskiellosta annetun lain muuttamisesta. Saatavilla

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2004/20040711>

Nuotio, T (30.4.2018). Turvakotien asiakasmäärät jatkavat nousuaan - turvaan saat saatetaan lähteä kauaskin, jo ennen kuin tilanne on todella paha. Sanomalehti Kaleva. Saatavilla 30.4.2018

<http://www.kaleva.fi/uutiset/kotimaa/turvakotien-asiakasmaarat-jatkavat-nousuaan-turvaan-saatetaan-lahtea-kauaskin-jo-ennen-kuin-tilanne-on-todella-paha/791919/>

Ojuri, Auli. (2004). Väkipalta naisen elämän varjona –tutkimus parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten elämäkulusta ja selviytymisestä. Saatavilla <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ula-20111131011>. Viitattu 2.11.2014.

Ojuri, Auli. (2006). Parisuhdeväkivalta ja turvakotien naistyö. Teoksessa Perhe- ja lähisuhdeväkivalta. auttamisen käytäntöjä. Ensi- ja turvakotien liitto ry. Hämeenlinna: Karisto Oy:n kirja-paino.

Oulun seurakunnat. Työntekijä tavattavissa. Saatavilla 30.4.2018

<http://www.oulunseurakunnat.fi/apua-ja-tukea/tyontekija-tavattavissa>

Raahen ensi- ja turvakoti. Historia. (2017) Saatavilla 30.4.2018

<https://ensijaturvakotienliitto.fi/raahenensijaturvakoti/yhdistys/historia/>

Vaativan vauvatyön laatukäsikirja. (2016). Saatavilla 30.4.2018

<http://urn.fi/URN:NBN:fife201706016965>

Raahen ensi- ja turvakodin palvelukuvaukset. (2017). Saatavilla 30.4.2018

<https://ensijaturvakotienliitto.fi/raahenensijaturvakoti/palvelut/>

Raahen seurakunta. Lapsi- ja perhetyö. Saatavilla 30.4.2018

<https://www.raahenseurakunta.fi/lapsijaperhetyo>

Raahen seurakunta. Perheneuvonta. Saatavilla 30.4.2018

<http://www.raahenseurakunta.fi/toiminta/perheneuvonta/>

Riski, Taina. (2009). Naisiin kohdistuva väkivalta ja tasa-arvopolitiikka. Helsinki: Sosiaali ja terveysministeriö.

Rosengren, P & Törrönen, A. (2008). Yhdistystoiminnan avaimet. Vantaa: Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2017). Istanbulin sopimuksen toimeenpano suunnitelma 2018-2021. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

- Suomen evankelisluterilainen kirkko. Perheväkivalta. Saatavilla 30.4.2018
<https://evl.fi/apua-ja-tukea/ihmissuhteet/perhevakivalta>
- Talentia ry 2017. Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. Saatavilla <http://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/>.
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Lähisuhdeväkivalta. Saatavilla 30.4.2018
<https://www.thl.fi/en/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-muotoja/lahisuhdevakivalta>
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. (2013). Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset. Saatavilla
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110192/URN_ISBN_978-952-245-924-4.pdf?sequence=1
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Tilastoraportti 17/2017. Turvakoti palvelut. Saatavilla
<http://www.julkari.fi/handle/10024/134679>
- Toikko, T. & Rantanen, T. (2009). Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. 3. korjattu painos. Tampere: Tampereen Yliopistopaino – Juvenes Print.
- Vilka, H & Airaksinen, T. (2004). Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus.
- WHO. (2002) The World Health Report 2002. Reducing Risks, Promoting Healthy Life. Saatavilla www.who.int/whr/2002/en/whr02_en.pdf

LIITE 1. ESITTELYMATERIAALI

Raahen ensi- ja turvakoti ry

ROHKEASTI AJASSA

Raahen ensi- ja turvakoti
auttaa elämäsi muutoksissa

Tämän materiaalin on koonnut: Alatainio, Susanna. Opinnäytetyönä (Sosionomi AMK + diakonian virkakelpoisuus), keväällä 2018 Diakonia-ammattikorkeakouluun, yhteistyössä Raahen ensi- ja turvakodin kanssa.

ROHKEASTI AJASSA

RAAHEN ENSI- JA TURVAKOTI ARVOT

- avoimuus
- rehellisyys
- lapsen edun huomioiminen
- toiminnallisuus ja vastuullisuus
- ihmisarvo
- yksilöllisyyden kunnioittaminen

ROHKEASTI AJASSA

RAAHEN ENSI- JA TURVAKOTI RY:N HISTORIA

Toimintaa jo vuodesta 1987

- Turvakoti toiminta aloitettiin Raahessa 31.12.1987 ja se toimi aluksi suuren vapaaehtoisjoukon voimin. Perustajana oli tällöin yksinhuoltajayhdistys yhdessä poliittisten naisjärjestöjen kanssa.
- Seuraavana vuonna aloitettiin tenavatupa ja tapaamispaikka toiminta, samalla palkattiin ensimmäinen työntekijä.
- 1990 siirryttiin nykyiseen sijaintiin Fellmanipuistokadulle.
- 1997 palkattiin ensimmäinen toiminnanjohtaja.
- Yhdistys on laajentunut sittemmin monipuoliseksi ja ammattimaiseksi lastensuojelun osaamisyksiköksi.

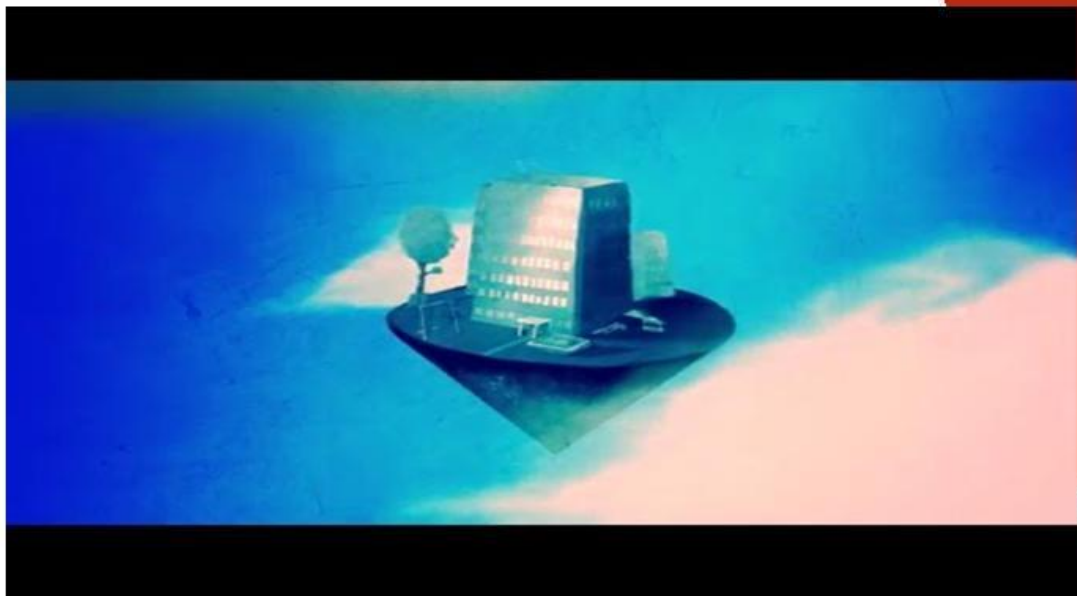
1.5.2018

ORGANISAATIO

1.5.2018

TURVAKOTIPALVELUT

1.5.2018

RAAHEN TURVAKOTI

- Raahessa viisi perhehuonetta asiakkaille
- Turvakotitoiminnan tarkoituksena on ehkäistä ja katkaista perheissä esiintyvää väkivaltaa, väkivallan uhkaa, sekä sen aiheuttamaa traumatisoitumista.
- Turvakoti on 24/7 päivystävä yksikkö, jonne voi hakeutua ilman ennakkovarausta milloin vain.
- Turvakoti on tarkoitettu lyhytaikaiseksi turvapaikaksi kriisihoidon ajaksi.
- Turvakotipalvelut ovat maksuttomia.
- Turvakotiin voi tulla nimettömänä.
- Valtion kustantamaa, THL:n koordinoimaa, Turvakotilaki

1.5.2018

TURVAKOTIFAKTOJA

1.5.2018

Turvakodin asuntoihin on pyritty luomaan kodikas ja turvallinen ympäristö

1.5.2018

Ensikoti on tarkoitettu vahvaa, yksilöllistä tukea tarvitseville vauvaperheille.

11

1.5.2018

ENSIKOTI

- Raahen ensikoti on paikka, jossa tuetaan perheitä vanhemmuudessa ja elämänhallinnassa.
- Äiti voi tulla ensikotiin odotusaikana tai pienen vauvan kanssa. (Tarvittaessa myös isä voi asua ensikodissa)
- Ensikotityö on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa lastensuojelutyötä, sekä vanhemmuuden tukemista.
- Tavoite turvata kasvavalle lapselle hänen ikätasonsa ja tarpeiden mukainen hoito ja huolenpito.
- Raahen ensikodissa on yksi ensikotiperhe kerrallaan.
- Ensikotiin tullaan lastensuojelun sosiaalityöntekijän lähettämänä. (Lastensuojelulaki, Sosiaalihuoltolaki ym.)

12

1.5.2018

**RAAHEN ENSI- JA TURVAKOTI RY
LÖYTYY MYÖS FACEBOOKISTA**

13

1.5.2018

AVOPALVELUT TOIMINTATALO SINISIIPI

*"Tuetaan autetaan yksittäisiä asiakkaita ja perheitä
arjessa selviytymisessä yhteistyössä
verkostokumppaneiden kanssa"*

- Yksilö- ja parikeskustelut
- Lapsiryhmät
- Tenavatupa
- Rytmihojtaus
- Tukihenkilötoiminta
- Nuorten kanssa tehtävä ehkäisevä työ
- Eroneuvotilaisuudet
- Vanhemman neuvo -vertaistukiryhmä

15

1.5.2018

TAPAAMISPAIKKA

TUETTU TAPAAMINEN, voidaan järjestää, kun vanhemmuudessa tarvitaan tukea, huolto- ja tapaamisselvitykset on kesken tai vanhempien välillä on luottamuspuola. Tuen tarve perustuu joko viranomaisen määrittelyyn tai vanhempien keskinäiseen sopimukseen.

VALVOTTU TAPAAMINEN, voidaan järjestää, kun tarvitaan jatkuvaa työntekijän läsnäoloa lapsen edun mukaisen tapaamisen toteuttamiseksi. Valvonnan peruste tulee käydä selväksi käräjäoikeuden tai viranomaisen päätöksestä. Valvottu tapaaminen kestää korkeintaan kolme tuntia/kerta.

VALVOTTU VAIHTO, voidaan järjestää, kun vanhempien väliset ristiriidat vaikeuttavat toimivaa vuorovaikutusta tai yhteydenpitoa on rajoitettu esim. lähestymiskiellolla. Tuen tarve perustuu joko viranomaisen määrittelyyn tai vanhempien keskinäiseen sopimukseen.

Tapaamiset toteutetaan sosiaalitoimen, käräjäoikeuden tai vanhempien allekirjoittaman lastenvalvojan vahvistaman sopimuksen mukaisesti.

17

1.5.2018

Sinun arkesi on jonkun lapsuus

18

1.5.2018

VAPAAEHTOISTOIMINTA

***"Ilmoittaudu rohkeasti
vapaaehtoistoimintaan, olet
erittäin tervetullut
joukkoomme!"***

Ilmoittaudu täällä!

19

1.5.2018

VAPAAEHTOISUUS ANTAA

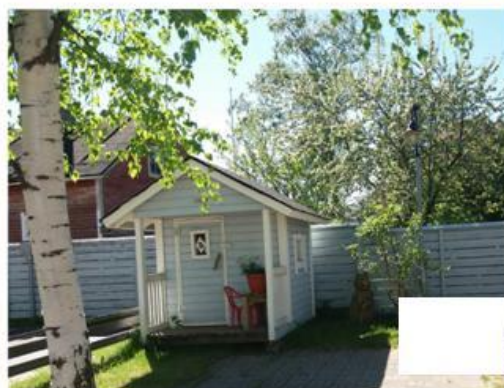
***Raahen ensi- ja turvakodin vapaaehtoisten mietteitä
vapaaehtoisuudesta:***

- Hyvän mielen
- Uusia ystäviä ja mukavan porukan ympärille!
- Mielekästä tekemistä
- Tunteen tarpeellisuudesta
- Jokainen vapaaehtoishomma on erilainen ja ainutlaatuinen
- Aina oppii jotain uutta
- Edullinen keino harrastaa, päästä osallistumaan erilaisiin tapahtumiin ja reissuihin

20

1.5.2018

RAAHEN ENSI- JA TURVAKOTI RY NYT

- Yhdistyksen kaikki toiminta on Raahen keskustassa osoitteessa Fellmaninpuistokatu 11, 92100 Raahе.
- Tällä hetkellä Ensi- ja turvakodissa työskentelee 6 työntekijää, jonka lisäksi Toimintalo Sinisiivessä kaksi työntekijää, jotka hoitavat Avopalvelu ja Tapaamispaikka toimintaa.
- Toiminnanjohtajana sosiaalityöntekijä Päivi Sippala vuodesta 2014.

22

1.5.2018

YHTEYSTIEDOT

Turvakoti

Päivystysnumero 044 282 4211, auki 24/7

Sähköposti: toimisto@raahenensija-turvakoti.fi

Toiminnanjohtaja/sosiaalityöntekijä

Päivi Sippala 044 382 4210

Toimintatalo Sinisiipi

Avopalvelut 050 329 4597

Tapaamispaikka 050 352 7528

Osoite: Fellmaninpuistokatu 11, 92100 Raahе

1.5.2018

